A°. 1849. N°. 272.

Opregte Haarlemsche Courant

Vrijdagsche ... van 16 November.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van Zon- en Feestdagen, uitgegeven. — Prijs: *f* 5 in de drie maanden.

TURIN, 9 November.

De nieuw benoemde minister van oorlog in Sardinie, de heer *Della Marmora*, heeft eene proclamatie uitgevaardigd aan het sardinische leger, waarin hij, na te hebben opgemerkt, dat hij met hetzelve in de vlakten van Lombardije heeft gestreden, en in de gelegenheid is geweest om daar deszelfs moed te waarderen, de troepen verzekert, dat hij alles zal aanwenden, om hun eene gepaste achting te doen toedragen, maar tevens zijn vertrouwen te kennen geeft, dat zij zich zulks door eene behoorlijke krijgstucht zullen waardig maken.

De Kamer der afgevaardigden heeft de verkiezing van den heer *D. Manin* tot lid dier vergadering goedgekeurd. Men schijnt dezen uitslag niet te hebben verwacht, vermits de verkozene, volgens het oordeel van velen, de vereischten voor die betrekking niet had, op grond, dat hij niet in Sardinie geboren, noch genaturaliseerd was.

— In de regtstreeksche berigten uit Rome van den 3den dezer wordt berigt, dat de Paus de commissie, die naar Portici gezonden is, ten einde hem uittenoodigen, om naar zijne hoofdstad terugtekeeren, zeer minzaam ontvangen en omtrent een uur met haar gesproken had. Z. H. heeft verklaard, dat hij niets liever wenschte, dan naar zijne Staten terugtekeeren, en dat hij dit zoude doen, zoodra hij meende, dat die terugkomst tot heil van den Kerkelijken-Staat kon verstrekken.

Verder wordt in deze berigten gemeld, dat de heer *de Corcelles* zich heeft vervoegd bij den Paus, die zich sedert den 30sten October te Benevente ophield. Naar hetgeen van daar werd berigt, was het waarschijnlijk, dat de Paus, vergezeld van den heer *de Corcelles*, naar Rome zou terugkeeren, hetwelk men ook vooral daarom voor wenschelijk hield, dewijl daardoor de onmiddelijke invloed van de napolitaansche Regering op Z. H. als eenigzins gefnuikt zou kunnen beschouwd worden, en de geheele eer van de terugkomst des Pauzen alzoo aan de Franschen zoude toekomen.

[In bijzondere berigten uit Italie, in Frankrijk ontvangen, wordt, betreffende den toestand van het groothertogdom Toscane, gemeld, dat, alhoewel de Groothertog voor het oogenblik de bezetting door oostenrijksche troepen goedkeurde en deze zelfs noodzakelijk achtte, hij niettemin geenszins genegen was, om dezen toestand te bestendigen, en daarom tot nu toe geweigerd had, het tractaat met Oostenrijk te ratificeren. — De Groothertog zou den 15den dezer maand zijn gewoon verblijf wederom in Florence vestigen. — De regeling van den geldelijken toestand van Toscane ondervond groote moeijelijkheden.]

BERLIJN, 12 November.

Bij de beraadslaging in de Tweede Kamer over de vraag, in hoe verre grondwettig behoorde te blijken, dat de Staat verpligt is, om te zorgen voor de instandhouding van het Christendom, heeft de afgevaardigde *Lantferman* het hoog gewigt dezer aangelegenheid doen opmerken, en gewezen op de menigte verzoekschriften, welke dienaangaande, uit al de standen der maatschappij, bij de Vergadering zijn ingekomen, en welke getuigen van het hoog belang, 't welk door de menigte in de beslissing van dit vraagstuk wordt gesteld. Hij meende, dat de orde van het godsdienstig leven door de omwenteling was aangetast, en dat het nageslacht nu van een dierbaar voorregt beroofd zou worden. Hij ontveinsde niet, dat vele vertegenwoordigers, in het afgeloopen jaar, der bevolking de kelk eener godsdienst hadden willen overreiken, die alleen op menschelijke redenering was gegrond; maar hij verheugde zich, dat dit verhoed was geworden, en wel door hen, welker kernspreuk is: *bidt en arbeidt*, en die hunne zonen, met dien geest bezield, naar het leger hebben gezonden, om den Koning, den Staat en de godsdienst te behouden. „Ik weet niet (zeide hij), of er menschen gevonden worden, die zedelijkheid kunnen bezitten, zonder godsdienst; maar ik voor mij, en millioenen met mij, zijn overtuigd, dat zedelijkheid uit godsdienst ontspruit, en als wij deze overtuiging hebben, moeten wij ook daarvoor uitkomen."

De afgevaardigde *Fubel* heeft zich geenszins met deze grondstellingen kunnen vereenigen. Deze spreker, die tot den geestelijken stand behoort, heeft ook erkend, dat de beschaving des volks op den bodem van het Christendom berust; maar hij heeft gemeend, dat, terwijl de Staat zijne grenzen kan beperken, de christelijke Kerk geene bepaalde grenzen kan aannemen, omdat daardoor de vrijheid van het geweten zoude worden belemmerd. „De Staat kan (zoo hij zeide) het hoofd-beginsel van het Christendom niet louteren. In al de verbeteringen, welke de Eerste-Kamer in de Constitutie heeft willen brengen, heeft zij het Parlement met de Synode verward."

De heer *v. Beckerath* behoorde ook tot degenen, welke begrepen, dat de door de Eerste Kamer aangenomene beginselen, met welke de Staat zich grondwettig verbond, om het Christendom niet alleen te eerbiedigen, maar in stand te houden, niet behoorde te worden goedgekeurd. Hij wilde niet toegeven, dat de Staat, welke zich van eene medewerking in het godsdienstige leven onthield, zich daardoor van de godsdienst afscheidde. Hij erkende, dat de Staat de godsdienst niet ontberen kon, maar oordeelde, dat de wetgever zich tevens aan de voorwaarden eener vrije godsdienstige ontwikkeling moest onderwerpen. Hij meende in de voorgestelde verbeteringen twee hoofdbeginselen te ontwaren; het eene, de vereeniging van de geestelijke met de wereldlijke heerschappij, om de laatste te versterken; — het andere, de meer willende begeerte, om der godsdienst in de wet een blijvenden waarborg te verzekeren. Hij oordeelde, dat de godsdienst deze bescherming niet behoefde, en meende, dat elke in de Constitutie optenemen vorm, om 't even hoe deze mogt worden ingekleed, altijd het kenmerk eener zekere bepaalde geloofsbelijdenis zoude opleveren, en dit kwam hem zeer onstaatkundig voor, inzonderheid met betrekking tot eene r. k. minderheid, welke tegenover eene weinig belangrijke evangelische meerderheid, welligt bekommerd mogt worden, dat zij in hare gewetensvrijheid zou worden verkort. Hij oordeelde, dat men zich behoorde te wachten, op deze wijze zaden van mistrouwen in den grond te leggen, en ook aan den anderen kant te zorgen, dat in Pruissen het licht van de vrijheid des geestes niet zoude kunnen verduisterd worden.

De heer *Lantferman* en zijne aanhangers hebben ten deele het veld behouden.

BERLIJN, 13 November.

[*Uit bijzondere berigten.*] De geboorte-dag der Koningin is te Potsdam in den koninklijken familie-kring gevierd. Den 19den betrekken HH. MM. het slot Charlottenburg, om aldaar den winter door te brengen. — Men beweert, dat de ligging van het koninklijke slot te Berlijn schadelijk is voor de gezonheid van H. M. de Koningin.

De verjaardag van het bestaan van het ministerie *Brandenburg-Manteuffel* is met verscheidene feesten gevierd. Op een derzelve, 't welk door de hoofden van den dusgenaamden deftigen burgerstand werd gegeven, zijn al de ministers tegenwoordig geweest, en hebben zij er zich bijzonder op toegelegd, om ten duidelijkste te doen blijken, dat het denkbeeld eener steile afscheiding tusschen den adel en den beschaafden burger geenszins met hunne beginselen strookte. De generaal *v. Wrangel* zelf heeft de echtgenoote van den groot-handelaar *Becker* ten dans geleid. Men meent, dat het betoonen van dergelijke gezindheid indedaad zoude kunnen strekken, om der Regering bij de thans in Pruissen zoo veel invloed hebbende burgerklasse eene krachtige ondersteuning te verzekeren.

De Tweede-Kamer is thans met het 11de art. van de Constitutie gereed. De vrijheid van belijdenis, van vereeniging van gezindheden en de vrijheid van openbare en en huisselijke godsdienst zijn gewaarborgd. De uitoefening van burgerlijke en staats-burgerlijke regten wordt geenszins daarvan afhankelijk gesteld; — en de *christelijke godsdienst* wordt, *bij zoodanige staatsinrigtingen, als welke met de godsdienst-oefening in verband staan, onverminderd de vrijheid derzelve, ten grondslag gelegd.* — De Eerste-Kamer had gewild, dat deze zinsnede zoude inhouden, dat deze godsdienst, als die der meerderheid, bij alle godsdienstig-burgerlijke inrigtingen ten grondslag zoude strekken; doch dergelijke bepaling is, als veel te onbepaald, verworpen, en de eerste is, met 220 tegen 93 stemmen, goedgekeurd. Men meent daarmede voor de behoorlijke viering van den Zondag te zullen kunnen zorgen, en ook voor doeltreffende verordeningen, aangaande de burgerlijke huwelijks-verbindtenis, zonder den Staat de magt te verleenen, om zich op eene onbehoorlijke wijze met de uitoefening van de godsdienst te bemoeijen. — De meerderheid van de Tweede Kamer heeft ook niet verder willen gaan, en de overige voorstellen der Eerste-Kamer in deze zoo teedere zaak verworpen.

FRANKFORT, 13 November.

Het duitsche Rijks-ministerie heeft openlijk aangekondigd, dat het gemeend heeft, zijne toestemming te moeten weigeren aan het voorstel, om het op de Denen veroverde en thans in de haven van Eckrenförde liggende fregat *Gefion*, onder pruissische vlag, naar Swinemunde overtebrengen, alsmede om de tot de duitsche marine behoorende oorlogschepen in die haven te laten overwinteren. Het Rijks-ministerie voegt daarbij, dat het de regeling dezer geheele zaak heeft willen overlaten aan het nieuwe bestuur, 't welk waarschijnlijk binnen zeer korten tijd in werking zal komen.

— De Hertog *van Nemours* en zijn gezin zijn den 11den dezer uit Eisenach naar Engeland vertrokken. Zij hebben de reis over deze stad genomen.

— Men meldt uit Stutgart, dat het nieuwe ministerie in Wurtemberg in het ontwerp der weldra aan de wetgevende Kamers aantebieden nieuwe Constitutie, zoo als dit door het afgetreden bewind was opgesteld, eenige belangrijke wijzigingen heeft gemaakt. — De gewezen minister *v. Römer* heeft aangekondigd, dat hij een gedeelte van zijnen tijd zal wijden aan de redactie van het officiële wurtembergsche regerings-blad.

— De commissie, belast met opstellen van een ontwerp van eene nieuwe organisatie van het krijgswezen in Zwitserland, heeft het door haar deswegens opgemaakte verslag bekend gemaakt. Daarin wordt de verpligte diensttijd bepaald van het 20ste tot het 44ste jaar en geene plaatsvervanging toegelaten. Het Bonds-leger zal bestaan uit het gewone contingent, voor elke 1000 hoofden 3 man, benevens de reserve van drie man op de 2000 hoofden. Behalve de tot dus ver bestaande ruiterij, zal een nieuw corps van dat wapen opgerigt worden, onder den naam van guides. De algemeene staf zal bestaan uit 40 kollonels, 30 luitenant-kollonels, 30 majoors en een evenredig aantal officieren van mindere rangen. De staf der genie zal 2, die der artillerie 3 kollonels tellen. Alleen zij, die onderrigt hebben genoten in eene daartoe opterigten militaire school, zullen benoembaar zijn tot officieren der genie, artillerie en kavallerie. Aan elke 1000 man zullen twee stukken geschut worden verbonden. Voor het onderrigt in den wapenhandel der militairen worden eenige officieren aangewezen, welke te dien einde in de verschillende kantons zullen rondreizen. De gewone sterkte der battaillons zal 656 man bedragen. — Voorts worden in dit ontwerp vele bepalingen gevonden, omtrent het dragen der onkosten voor de uitrusting dezer manschappen, het betalen der soldijen, het aanschaffen van geweren en andere wapenen, enz.

— De Regering van Beijeren heeft dezer dagen bepaald, dat de staat van beleg der in Rijn-Beijeren gelegene vestingen Landau en Germersheim wordt opgeheven, terwijl tevens de bezettingen derzelve aanzienlijk zijn versterkt. Voor het overige gedeelte van die landstreek wordt echter de staat van beleg nog behouden. De geheele bezetting van de Paltz bedraagt thans een regiment infanterie, een battaillon jagers, een regiment ligte ruiterij en eene batterij artillerie. De prins *van Taxis* blijft met het opperbevel over deze troepen belast.

VAN DEN RIJN, 13 November.

Op verscheidene plaatsen in Duitschland zijn dezer dagen bijeenkomsten gehouden, ter vereering van de nagedachtenis van den in het vorige jaar te Weenen ter dood veroordeelden *Robert Blum;* doch in vele derzelve heeft de overheid, beducht voor de ongeregeldheden, welke daaruit welligt mogten voortvloeijen, het voortzetten van de aanstalten tot die feesten verboden. Uit de verslagen, welke thans omtrent den afloop dezer vereenigingen door de dagbladen worden medegedeeld, blijkt, dat de orde daardoor nergens op eene ernstige wijze is verstoord. — Het te Munchen uitkomende dagblad, genaamd *Gradaus*, was te dezer gelegenheid met rouwranden omgeven, en daarin werd het volk in hoogst opgewondene bewoordingen aangespoord, om zich het voorbeeld van *Robert Blum* steeds voor oogen te stellen, ten einde, even als hij, niet te aarzelen om het leven voor de vrijheid opteofferen. Voorts wordt deze volksleider daarin voorgesteld als een getrouw navolger van den Verlosser, en wordt zijn sterven vergeleken met deszelfs lijden.

— Uit Weimar wordt van den 9den dezer gemeld, dat de meerderheid van de Wetgevende Vergadering in dien Staat, op het voorstel van een harer leden, door optestaan, een blijk van vereering heeft gegeven aan de nagedachtenis van *Robert Blum.*

— Het bestuur van Mannheim heeft bekend gemaakt, dat de cholera kan beschouwd worden als uit die stad geweken te zijn.

— De bekende *Mieroslawsky*, welke een zoo werkdadig aandeel heeft genomen aan den jongsten badenschen opstand, is in der tijd van vele zijden beschuldigd, dat hij zich van aanzienlijke sommen gelds, welke aan de badensche Regering behoorden, had weten meester te maken, waarop hij zelf echter openlijk in verschillende dagbladen heeft aangekondigd, dat zulks in geenen deele het geval was. Thans is door den bekenden *Raveau*, in der tijd lid van het duitsche Parlement, een aan hem door den heer *Brentano* gerigte brief aan vele dagbladen ter plaatsing toegezonden, waaruit blijkt, dat *Mieroslawsky* voor de door hem bewezene diensten zeer hooge geldsommen als belooning heeft gevorderd, welke hem zijn geweigerd; doch dat hem niettemin zijn uitbetaald 6000 fl. als reisgeld, en 10,000 fl. als belooning voor zijne bewezene diensten.

— Een te Genève uitkomend dagblad beweert, dat de uit Freyburg verdreven bisschop *Marilley* thans een geduchten invloed in dat kanton kan uitoefenen, en dat zijn naam alleen genoegzaam zal zijn, om de Katholieken daar te lande te bewegen, om, bij de op handen zijnde verkiezingen van leden van den Grooten-Raad, hunne stemmen op de door hem aangewezen personen uittebrengen.

Ter gelegenheid van het in verscheidene kantons van het zwitsersche Eedgenootschap genomen besluit, om het verschaffen van huisvesting en levensonderhoud aan de badensche vlugtelingen te doen ophouden, wordt uit Bern de proclamatie van den Regerings-Raad van dat kanton van het vorige jaar herinnerd, waarin onder anderen wordt gesproken „van de mannen, die alles hebben verloren, behalve hunne eer, moed en hoop", en waarin een ieder op dien grond wordt aangespoord, om hun hulp en onderstand te verleenen. Hierbij wordt de opmerking gemaakt, dat de gunstige stemming jegens deze lieden na dien tijd merkelijk moet zijn gewijzigd; maar wordt ook de bedoelde maatregel voornamelijk toegeschreven aan het algemeen heerschend geldgebrek en den in de meeste kantons hoogst ongunstigen toestand der geldmiddelen.

PARIJS, 13 November.

Het regtsgeding van Versailles is afgeloopen, zonder dat de beschuldigden verder zijn verdedigd. De uitspraak der hooge-gezworenen, gelijk zij bij deze buitengewone regtsvordering worden genoemd, houdt in de schuldigverklaring van twintig der beschuldigden. Tien zijn vrijgesproken en dadelijk in vrijheid gesteld. Onder dezelve was de kollonel *Forestier*, welke zeer getroffen scheen te zijn. Zeventien der andere beschuldigden, waaronder de kollonel *Guinard*, heeft het geregtshof tot de hoogste straf veroordeeld, in weerwil dat de gezworenen ten aanzien van sommige hunner het bestaan van verzachtende omstandigheden hadden erkend. Deze straf is die van deportatie, welke kan geacht worden gelijk te staan met eene levenslange gevangenis op de abtdij van St. Michel, of in het kasteel van Doullens,

vermits de wet, waarbij voor dergelijke veroordeelingen het eiland Mayotte tot verblijf wordt aangenomen, nog niet bestaat, en ook geene terugwerkende kracht kan hebben.

Over het geheel wordt de toegepaste straf als gestreng aangemerkt. Men meent, dat het geregtshof in dezen geleid is door het besef der noodzakelijkheid om voor het oogenblik indruk te maken, en zich te minder bezwaard daarin heeft gevonden, omdat het overtuigd was dat, na korten tijd, bij het behoud der rust, vermindering van straf aan de veroordeelden zal worden verleend.

De warme liberalen en socialisten zijn zeer getroffen door dit blijk van gestrengheid jegens hunne medestanders. Zij zijn heden niet ter Wetgevende Vergadering verschenen, en hebben zich willen beraden, wat hun in dezen te doen stond. Men heeft reeds gesproken van een besluit van hunne zijde, om allen hun ontslag als vertegenwoordigers intedienen. Aan dergelijk besluit, 't welk van eene buitengewone moedeloosheid zoude getuigen, wordt nog weinig geloof gehecht.

De afwezigheid der bedoelde dikwerf zoo luidruchtige afgevaardigden heeft de kalmte der beraadslagingen over het voorstel van den heer *Lestiboudois* omtrent het instellen eener pensioenkas voor de bejaarde werklieden zeer bevorderd. Slechts één enkele socialist, de heer *Barrault*, heeft de vergadering bijgewoond, en zijne talrijke tegenstanders het hoofd geboden. Hij heeft verklaard, dat hij en de zijnen gezworen hadden, om de beginselen van het Socialismus te doen zegevieren; — en dat men dit ook in 't eind zoude beleven. Hij heeft uit dien hoofde den nieuwen prefect van politie, den heer *Carlier*, heftig aangevallen, en beweerd, dat de bevolking van Parijs dezen ambtenaar reeds regt had gedaan, met zijne proclamatie alom van den wand te scheuren.

Men heeft hem belet, op dien toon voorttegaan, en toen heeft hij de socialistische beginselen willen doen gelden, welke de Voorzitter der Republiek te voren heeft verkondigd, en wijders aangemerkt, dat al de verpligtingen, om den arbeid te bevorderen, die men erkent, in zich bevatten de erkentenis van het beginsel, dat de werkman regt heeft op den arbeid, dien de Staat hem des noods moet verschaffen en betalen, en daarmede de erkentenis van het hoofdbeginsel van het stelsel der socialisten. — Het heeft, gelijk van zelf spreekt, aan geene tegenspraak ontbroken, ter bestrijding van de juistheid dezer gevolgtrekking.

De heer *Barrault* heeft zich tegen de voordragt verklaard, als instellende eene berooving van eens anders eigendom, in strijd met alle welbegrepene denkbeelden van vrijheid. — Anderen hebben zich er tegen verklaard, omdat, zoodra er eenmaal eene pensioen-kas bestond, deze onmiddelijk uit de staats-kas zoude moeten worden ondersteund, en derhalve het algemeen eene nieuwe last zou worden opgelegd.

Men heeft besloten, ten tweeden male over deze voordragt te beraadslagen, en van Regeringswege is verkondigd, dat inmiddels eene wet zoude worden voorgedragen, om op de eene of andere wijze in de behoeften van den bejaarden werkman te voorzien.

— De generaal *Pepe*, de verdediger van Venetie, is in Parijs aangekomen.

De generaal *Baraguay d'Hilliers*, welke het bevel over de fransche troepen in den Kerkelijken-Staat gaat op zich nemen, is derwaarts vertrokken.

De Voorzitter heeft gehoor verleend aan verscheidene italiaansche kardinalen, welke zich dezer dagen herwaarts hebben begeven. — Sedert de zamenstelling van het nieuwe bewind, en bij ontstentenis van een minister van buitenlandsche zaken, arbeidt de Voorzitter zelf met de hoofden der afdeelingen van dat ministerie, en beslist hij, onder zijne eigene verantwoordelijkheid, wanneer dit noodig is.

— Men meldt uit Barcelona, dat de postwagen van Madrid naar die stad voor eenige dagen, in de nabijheid van Tarrega, door 4 gewapende roovers is aangevallen en geplunderd. Hetzelfde had plaats gehad met de diligence van Madrid naar Sevilie.

LONDEN, 13 November ('s avonds).

Z. K. H. Prins *Albert* heeft gisteren te Birmingham de tentoonstelling van voortbrengselen der nijverheid bezigtigd. De spoortrein, waarmede Z. K. H. de reis deed, heeft den togt van Euston-square, bij Windsor, naar Birmingham, zijnde een afstand van 112 eng. mijlen, in den voorbeeldeloos korten tijd van twee uren en 35 min. volbragt.

'S GRAVENHAGE, 14 November.

In de bijeenkomst van de Tweede-Kamer van heden is van wege de commissie, belast met het onderzoek der geloofsbrieven van de heeren *v. Heemstra* en *v. Hoevell*, dezer dagen in Vriesland en in Gelderland tot leden dezer Vergadering benoemd, bij monde van den heer *Verwey Mejan*, verslag uitgebragt.

De door den heer *v. Heemstra* overgelegde bescheiden zijn door de commissie in behoorlijke orde bevonden; weshalve zij heeft voorgesteld, den genoemden heer, na den gevorderden eed te hebben afgelegd, als lid der Vergadering toetelaten.

Met betrekking tot de benoeming van den heer *v. Hoevell*, in het 8ste kiesdistrict van de provincie Gelderland, heeft de commissie doen opmerken, dat sedert het door hem overgelegd besluit van Z. M. den Koning van den 3den November ll., bij 't welk hem ontslag is verleend uit zijne betrekking van hervormd predikant in Indië, hij met geene openbare betrekking bekleed is gebleven. Uit de voorlezing van dit stuk is gebleken, dat de heer *v. Hoevell* gemagtigd is geworden, om zijne aanspraak te doen gelden op het erlangen van pensioen; maar dat tevens vervallen is verklaard de vroeger verleende magtiging, om in het genot te worden gesteld van een verlofstractement van *f* 3000 's jaars. De commissie heeft verder te kennen gegeven, dat bij haar eene bedenking was ontstaan, gegrond op het voorschrift van art. 91 der Grondwet, houdende, dat geene geestelijken, of bedienaren van de godsdienst, leden kunnen zijn van de Staten-generaal; — dat zij zich de vraag heeft voorgesteld, of, volgens kerkelijke verordening, een predikant, welke een eervol ontslag heeft bekomen, daardoor ophoudt geestelijke te zijn, — en daar zij heeft geoordeeld die vraag ontkennend te moeten beantwoorden, en wel op grond, dat, naar luid der reglementen voor de hervormde eerdienst, in verband met koninklijke besluiten en verordeningen, in de hervormde Kerk als geestelijken moeten worden aangemerkt de personen, welke tot de predikdienst worden toegelaten.

Sedert is aan de commissie ter hand gekomen een brief van den heer *v. Hoevell* van den 13den dezer, door welks inhoud zij in dit haar gevoelen nog is versterkt, vermits daaruit wel blijkt, dat hij afstand had gedaan van het regt op de uitoefening van de predikdienst, hem door het provinciaal kerkbestuur van Vriesland toegekend, en daarvan eene verklaring aan dit kerkbestuur had ingezonden; — maar geenszins, dat door eenig bevoegd kerkelijk gezag was verklaard, dat de heer *v. Hoevell* op deze wijze het radicaal van geestelijke had verloren. Desniettegenstaande is de commissie tot het besluit gekomen, dat 'er geene genoegzame redenen bestonden, om de benoeming van dien heer niet als geldende aantemerken, en heeft zij mitsdien voorgesteld, om, nadat hij den vereischten eed zoude hebben afgelegd, hem als lid der Kamer toetelaten.

De heer *Groen* heeft daarop verklaard, geene bedenkingen in 't midden te willen brengen tegen de conclusie der commissie, strekkende tot het toelaten van den heer *v. Hoevell* als lid der Kamer, maar wel tegen de beweegredenen. Hij oordeelde, dat, indien men deze beweegredenen aannam, er eene ongelijkheid zoude bestaan tusschen de geestelijken der verschillende eerdiensten, die hem noch raadzaam, noch wenschelijk, maar integendeel zeer nadeelig zoude voorkomen. Hij begreep, dat men niet behoorde te onderzoeken, welke beteekenis de woorden van *geestelijken* en *bedienaren van de godsdienst*, in art. 91 voorkomende, konden hebben, maar dat het genoeg was, om de bedoeling te kennen, welke de wetgever met het goedkeuren van dit art. had gehad, en welker zin hij genoegzaam vond toegelicht in de verklaring der Regering, bij de voordragt der wet, dat dergelijke personen geenszins zitting zouden behooren te nemen in de Staten-generaal, omdat, zoo lang zij hunne herderlijke waardigheid bekleedden, hunne roeping niet was, om zich met de aardsche staatkundige belangen bezig te houden. Hij wilde wel erkennen, dat, bij het verslag over deze voordragt, aan de bedoelde woorden eene ruimere beteekenis was gegeven, maar hij meende, dat daartegenover stond, dat de Regering niettemin bij haar gevoelen was blijven volharden.

Hij oordeelde alzoo, dat de bedoeling der wet geene andere kon zijn, dan dat men geen lid der Kamer kan wezen, zoolang men werkelijk met de herderlijke waardigheid bekleed is. Hij meende dan ook, dat de bewuste bepaling in dien zin door de r. k. geestelijkheid werd opgevat, en dat een r. k. geestelijke lid der Kamer zoude kunnen worden, zoodra hij zijne geestelijke bediening niet meer waarnam. Hij verklaarde wel te weten, dat een r. k. geestelijke altijd geestelijke bleef, maar hij meende, dat men de beteekenis van het grondwettig voorschrift niet zoo verre moest uitstrekken, dat men, om die bedenking alleen, den geestelijken persoon van het lidmaatschap der Kamer zoude behooren uit te sluiten, — en dat dit voorschrift niet van toepassing was op het karakter van de geestelijkheid, maar wel op de gelijktijdige waarneming van beide de betrekkingen.

Niemand verder het woord vragende, is de heer *v. Hoevell*, even als de heer *v. Heemstra*, als lid der Kamer, behoudens het afleggen van den vereischten eed, toegelaten.

Vervolgens is verslag uitgebragt, betreffende verschillende verzoekschriften tegen de voorgedragene gemeente-wet, — en de wet op het lager onderwijs, welke, op het verslag der commissie, ter griffie zijn nedergelegd.

De heer *Fokker* heeft voorts te kennen gegeven, dat, daar de minister van binnenlandsche zaken had verklaard, dat de werkzaamheden der Kamer door de sluiting der zitting waren gestuit geworden, en deze aangelegenheid reeds in verschillenden zin was besproken, het hem nuttig voorkwam deswegens een besluit uittelokken. Hij meende, ofschoon geenszins vijandig tegen het bewind gestemd, zich in dat opzigt niet wel met deszelfs gevoelen te kunnen vereenigen, op grond, dat de Kamer onveranderd was gebleven, en dus gevoegelijk kon afdoen datgene, waarmede zij eenmaal was begonnen; — dat het vorige bewind, indien het niet was afgetreden, voorzeker niet zoude hebben gemeend, dat al wat gedaan was, als niet gedaan zoude moeten worden beschouwd, en de Vergadering zoude hebben genoopt, om van nieuw af aan de zaken in overweging te nemen; — dat de sluiting der zitting alleen had plaats gehad, om aan een grondwettig voorschrift te voldoen, en dat de nieuw benoemde ministers, indien zij zich niet met de voorstellen konden vereenigen, altijd de bevoegdheid hadden, om deze intetrekken.

De spreker heeft daarop voorgesteld, de rapporteurs voor de wet op de verkiezingen uittenoodigen, om hun verslag uittebrengen, en de beraadslaging daarover op heden over acht dagen te bepalen.

De heer *de Man* heeft de meening van den vorigen spreker kortelijk bestreden. en op voorstel van den heer *Backer* is besloten, om morgen over de voordragt van den heer *Fokker* te beraadslagen.

— Z. M. wordt donderdag avond van het Loo teruggewacht.

— De termijn van beraad voor het aanvaarden van de nalatenschap van Z. M. Koning *Willem II* is andermaal verlengd en wel tot 17 Februarij.

'S GRAVENHAGE, 14 November.

Bij besluit van 12 November heeft Z. M. bepaald, dat de stukken van 25 cents, naar de wet van 28 Sept. 1816 vervaardigd, den 16den December aanst. buiten cours gesteld zullen worden. — Van 3 tot en met 15 December, alsmede den 17den en 18den December, zal gelegenheid zijn tot inwisseling van die stukken, bij de Ned. Bank, bij de betaalmeesters in de arrondissementen en bij de ontvangers der belastingen.

— Z. M. heeft, bij onderscheidene besluiten goedgevonden: 1°. te benoemen: den 1sten luit. kwartiermeester *J. van Dijl*, van het 4de reg. inf., tot kapitein-kwartiermeester op non-activiteit, met aanstelling tevens tot directeur van het groot Rijks-hospitaal te Utrecht; bij het 4de reg. inf., tot 1sten luit.-kwartiermeester den 2den luit. kwartierm. *J. F. van der Hoek*, van het reg.: bij het leger in Oost-Indie, tot adjunct paardenarts, den civilen vee-arts 1ste kl. *J. P. J. Reijntjes*; en 2°. over te plaatsen: bij het wapen der inf. van heer in Oost-Indie, den 2den luit. *J. G. van Imbyze van Batenburg*, van het 7de reg. inf.

— Heden avond is in deze residentie overleden de heer mr. *C. Vollenhoven*, raad-adviseur bij het ministerie van binnenlandsche zaken, commandeur der orde van den Nederl. Leeuw, staatsraad in buitengewone dienst enz. Gedurende eene reeks van jaren heeft hij in onderscheidene betrekkingen zich door ijver en kunde onderscheiden en zich door zijne minzaamheid en hulpvaardigheid de achting en toegenegenheid van zijne onderhoorigen verworven. Onder anderen heeft hij geruimen tijd de betrekking van secretaris-generaal bij het departement van binnenlandsche zaken vervuld, waarna hij in het vorig jaar eervol werd ontslagen, om als raad-adviseur bij dat departement op te treden.

'S GRAVENHAGE, 15 November.

In de bijeenkomst der Tweede-Kamer van heden is beraadslaagd over het voorstel van den heer *Fokker*, hiertoe strekkende, dat de commissie van rapporteurs over het ontwerp betrekkelijk de kieswet zal worden uitgenoodigd, haar algemeen verslag uittebrengen, en dat de beraadslaging over dat ontwerp tegen aanstaanden maandag zal worden bepaald.

De heer *v. Zuylen* staat het gevoelen voor, dat de Kamer bevoegd is, onderwerpen, die in eene vorige zitting niet zijn ten einde gebragt, in eene nieuwe zitting af te handelen. Hij kan dan ook niet deelen in het gevoelen, gisteren door den heer *de Man* ontwikkeld, dat het tot de prerogatieven der Kroon zou behooren, om, door de sluiting der zitting, de verdere behandeling van aanhangig geblevene zaken te stuiten. Uit hetgeen de minister van binnenl. zaken in de zitting van eergisteren gezegd heeft, ten aanzien van de in de vorige zitting aanhangig geblevene ontwerpen, leidt de spreker af, dat de Regering zelve erkent, dat de Kamer bevoegd is, nopens de verdere behandeling dier voordragt eene beslissing te nemen. Ook hij (spreker) acht het wenschelijk, dat de vraag nopens de bevoegheid der Kamer ten dezen worde beslist, en in zoo verre is hij het met den heer *Fokker* eens. Doch hij kan niet toegeven, dat de wijze, waarop voorgesteld is tot die beslissing te komen, aannemelijk zou zijn. Indien men toch zou verwerpen het aan de orde van den dag stellen van de beraadslagingen over de voordragt der kieswet, dan zou er geene beslissing vallen nopens de vraag, die zich hier heeft voorgedaan. Hij vindt het allezins doelmatig, dat de Kamer het vraagstuk uitmake; doch dit dient bepaaldelijk te geschieden bij haar reglement van orde. Het is mogelijk, dat er gevallen kunnen bestaan, dat de sluiting der zitting ook de stuiting van sommige werkzaamheden te weeg brengt; doch het is eene andere vraag, of niet in den regel alleen door de ontbinding der Kamer de aanhangig geblevene zaken moeten eindigen. Vermits het noodzakelijk is, dat omtrent dit een en ander algemeene bepalingen worden gemaakt, stelt hij eene motie van orde voor, strekkende daartoe, om voor alsnog geene beslissing te nemen nopens het voorstel van het lid uit Zeeland, maar de vraag, die zich hier voordoet, bij het reglement van orde op te lossen, zoodra de wet, betrekkelijk het regt van enquête, zal zijn vastgesteld, die eene aanvulling van het reglement van orde noodzakelijk zal maken. — Deze motie van orde zal alsnu vóór het voorstel van den heer *Fokker* worden behandeld.

De heer *Fokker* geeft te kennen, dat de redenen, door den vorigen spreker in het midden gebragt, hem zoo afdoende voorkomen, dat hij met de motie van orde, door dat lid gedaan, zal instemmen.

De heer *de Man* kan zich niet vereenigen met het denkbeeld, om bij het reglement van orde vasttestellen de gevolgen van de sluiting der zitting. Hij blijft het gevoelen voorstaan, dat het behoort tot de prerogativen der Kroon, om in iedere omstandigheid die sluiting te doen plaats hebben. Hij vreest, dat, in geval de Kamer beslist, dat de regeling dezer kwestie zal worden uitgesteld tot de aanvulling van het reglement van orde, zij het principe zal prejudiciëren, dat hij op den voorgrond geplaatst heeft.

De heer *van Zuylen* ontwikkelt nader zijn gevoelen.

De heer *Sloet* herinnert, dat de minister van binnenlandsche zaken, als lid der Kamer, in de afdeelingen het gevoelen heeft uiteengezet, dat de wet, regelende het regt van enquête, eigenaardig van de Kamer, en niet van de Regering diende uittegaan. Hij (spreker) omhelst dat gevoelen, 1° omdat die wet de werkzaamheden van de leden der Kamer bepalen zal; 2° omdat zij de strekking heeft, niet om de Regering, maar om de Kamer nopens eenige punten voor te lichten. De Kamer verkeert echter op dit oogenblik in het onzekere, of de Regering in het gevoelen van den minister van binnenl. zaken deelt. Is dit wezenlijk het geval, dan zou de Regering kunnen wachten, tot dat er een voorstel nopens het regt van enquéte van de zijde der Kamer zou komen, terwijl van eene andere zijde de Kamer eene voordragt deswege van de Regering zou blijven te gemoet zien. Daarvan zou het gevolg kunnen wezen, dat er in het geheel geene wet tot stand kwam. Hij zal daarom den minister van binnenl. zaken verzoeken, of hij wel de heuschheid wil hebben, daaromtrent het gevoelen der Regering kenbaar te maken. De beantwoording dier vraag is te belangrijker geworden, omdat daaraan, na de gedane motie van orde, andere gewigtige punten zouden kunnen verbonden worden.

De *minister van binnenl. zaken* erkent, dat hij zoodanig gevoelen heeft geuit, als de vorige spreker heeft herinnerd; doch hij moet doen opmerken, dat dit geschied is, nadat de voordragt reeds aan de Kamer was onderworpen, en dat noch de Kamer, noch hij, gemeend heeft het voorstel te moeten afwijzen, omdat het niet van de zijde der Kamer was uitgegaan. Hij heeft dit niet gedaan omdat hij eene spoedige behandeling en afdoening van dit onderwerp wenschelijk acht. Wanneer nu het gouvernement zou wachten, tot dat er een voorstel van de zijde der Kamer zal uitgaan, dan zou die spoed niet bevorderd worden door af te gaan van den eens ingeslagen weg. Met overweging van hetgeen door de Kamer, in de afdeelingen, verlangd is, zal binnen kort een nieuw ontwerp aan haar worden voorgedragen. Mogt de Kamer het goedvinden, geen regerings-ontwerp te behandelen, en eene commissie te benoemen en deswege een voorstel te ontwerpen, dan zal de Regering zich niet daartegen verklaren, want zij verlangt de vrijheid der Kamer te erkennen en te eerbiedigen; maar zij zal van hare zijde alles doen, wat tot de voortzetting en afdoening der behandeling van het eens aangeboden ontwerp mogt noodig zijn.

De heer *de Man* meent nog te moeten vragen, wat nu eigenlijk het lot zal zijn van de aanhangig geblevene ontwerpen, als de motie van orde wordt aangenomen? Dan zullen deze als het ware in de lucht blijven hangen. Wil men de Regering noodzaken, ze in te trekken, ten einde later veranderde voordragten aan te bieden? Maar zal door de intrekking van de ontwerpen de kwestie beslist worden? Hij kan niet toegeven, dat in de door den minister eergisteren gebezigde woorden eene erkenning van het regt der Kamer zou gelegen zijn.

Na nog eenige woordenwisseling, is het voorstel van den heer *van Zuijlen*, om ten aanzien van het voorstel van den heer *Fokker* nog geen besluit te nemen, *aangenomen* met 44 tegen 15 stemmen.

Uit Dordrecht wordt geschreven:

„De kunst moest weder een waarlijk treffend verlies ondergaan. De heer *Johannes Christiaan Bendorp*, in ons Vaderland en elders met zoo veel roem als kunst-graveur bekend, overleed alhier in den morgen van gisteren, in bijna 84jarigen ouderdom. De zoo vele van hem bestaande gravures en andere werken kunnen loffelijk getuigenis geven van den ijver en de groote verdiensten, waarmede hij tot zelfs in zijne laatste levensjaren werkzaam was. Onze grijze Merwestad, zijne geboorteplaats, mogt zich teregt op zijn bezit verheffen. Voor al zijne kunstbroeders was hij steeds een getrouw vriend, voor de jongere een bereidvaardig voorlichter. Door allen, die hem kenden, werd hij naar waarde hooggeschat. Diep betreuren zij met 's mans eenig overgebleven zoon zijn verlies, en zijne nagedachtenis zal bij hen en bij alle echte beminnaren der kunst lang in een levend aandenken blijven."

— Bij arrest van het prov. geregtshof in Zuid-Holland, van 5 dezer, is beslist: 1° dat het reglement op de uitoefening der groote of zoutharing-visscherij voor de provincie Holland, door den Koning *onder wijzigingen* goedgekeurd, verbindende is, en 2° dat de stuurman op eene haringbuis strafbaar is voor het niet behoorlijk zonderen van de haring.

— Ruim eene maand geleden hebben de diaconessen te Kaiserswerth, bij Dusseldorp, aan den Rijn, den verjaardag gevierd harer instelling. Van goederhand wordt gemeld, dat in deze inrigting, welke nu sedert dertien jaren bestaat, dagelijks 250 personen worden verzorgd.

In de eerste plaats heeft het dusgenaamde Diaconessen-moe-

der-huis tot dus verre 115 zieken- en armen-verzorgsters onderwezen, waarvan 90 zich tot die dienst verbonden hebben, van welke 72 in 27 verschillende gast- en godshuizen werkzaam zijn.

In de tweede plaats worden dagelijks in het Gasthuis der diaconessen omtrent honderd zieken verpleegd, en zijn in het zelve sedert de stichting reeds 3700 zieken, zonder onderscheid van geloofsbelijdenis, opgenomen geworden. In het afgeloopene jaar is door de diaconessen in 80 huisgezinnen dienst verrigt, en in de verloopen maand zijn 15 harer uitgezonden om cholera-zieken te verzorgen, van welke twee te Ruhrort en te Hamm, bij de getrouwe vervulling dezer dienst, almede door die ziekte zijn aangetast en aan dezelve zijn bezweken, maar ook dadelijk weder door andere zijn vervangen. Door deze onverschrokkene pligtsbetrachting en onvermoeide zorg is het belang der instelling dan ook algemeen in geheel de provincie erkend en gewaardeerd geworden.

In de derde plaats bevat het Weeshuis thans 24 kinderen, welke, in twee gezinnen verdeeld, door twee diaconessen, als pleegmoeders, worden opgevoed. Men is aldaar in staat en bereid, om jaarlijks een wees van onbemiddelde onderwijzers, de evangelische godsdienst beleden hebbende, uit elke provincie van den Rijn en van Westfalen optenemen, en even zoo, tegen het halve kostgeld, eene dochter van eenen onbemiddelden predikant. Daar zijn reeds verscheidene zoodanigen in het gesticht geplaatst.

In de vierde plaats zijn in de Kweekschool voor onderwijzeressen reeds 400 onderwijzeressen onderwezen; — de meeste als bestemd voor kinderscholen; de overige als leermeesteressen op de lagere scholen. Meer dan 160 zijn nog werkzaam, en daarvan 130 in scholen; de overige in bijzondere huisgezinnen, welke alle aan 10 à 12000 kinderen onderwijs geven. In de Kweekschool zelve bevinden zich thans 20 leerlingen voor het lager onderwijs, en 10 voor de kinderscholen. Men verlangt van de stichting meer leermeesteressen en verzorgsters, dan zij kan leveren. Uit Zweden is zelfs eene verzorgster in het Gasthuis, om aldaar te worden onderwezen.

In de vijfde plaats bevat het Toevlugts-oord voor ontslagene vrouwelijke veroordeelden thans tien personen, en heeft het reeds 200 dergelijke verpleegd. Door deze diaconessen worden in Dusseldorp vele zieken in bijzondere huizen verzorgd. Eene derzelve is werkzaam als weesmoeder; eene andere als onderwijzeres op eene kinderschool; — twee als leermeesteressen op de lagere scholen, en twee bij H. K. H. Prinses *Frederik*.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 15 November. Den 14den dezer zijn in Texel binnengekomen de schepen *Cornelis Houtman*, kapt. Rolman van Batavia, *Jacoba*, kapt. Bakker van Newjork, Punchans van Cephalonia, Boswijk van Riga en Green van Fredrikstad; niets uitgezeild; de wind w. z. w.

Door schipper Bloem, voerende de loodsboot n°. 1, is den 10den dezer gepraaid de haringbuis *Zeelust*, schipper van der Pijl, z. z. o. 3 mijlen van het Vlie, hebbende gebrek aan water en proviand, waarvan hij is voorzien geworden, overigens alles wel.

Den 9den dezer is in de buitengronden van Ameland verongelukt doch het volk gered en te Hollum aangebragt het schip *Elisabeth*, kapt. Stephenson, van Newcastle naar Amsterdam.

Den 11den dezer is ter reede van Deal binnengeloopen het schip *Jeanne Marie*, kapt. Kolle, van Amsterdam naar Genua.

Den 11den dezer was op de hoogte van Dungeness het schip *Jules Amelie*, kapt. Nicolle, van Amsterdam naar Nizza.

Te Suriname is aangekomen het schip *Phoenix*, kapt. de Boer; te Messina Elliot, beide van Amsterdam. Te Livorno Meihuizen van Civita Vecchia en Befting van Genua. Te Genua Puister van Amsterdam. Te Napels Romano; te Newry Howes; te Glasgow Graham; te Gravesend Smith, Hast en Goodburn, alle 3 (st.), alle 6 van Rotterdam, Puncke en Colyer, beide (st.) van het Nieuwediep en Nevil (st.) van Harlingen. Te Ipswich Jacobs van Medemblik.

FONDSEN EN BEURSTIJDINGEN.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 15 November.

	pct.				gebl.
NEDERL. Werk. Schuld	2½	53¼	à	½	53 7/16
„ „ „	3	62¾	„	63¼	62 15/16
„ „ „ resc.	3		„		
„ „ „	4	82¼	„	½	82⅜
„ Oost. Ind. Leen.	4	81¾	„	82	
„ Am. Synd.	3½		„		
„ Handelmaatsch. *resc.*	4½		„		
„ Holl. Spoorw.			„		
„ Rijn „	4½	83¼	„	84¼	83½
„ Aand. Haarl. Meer	5		„		
ENGELAND. Gecons.	3		„		
FRANKRIJK. Certific.	3	52	„	½	52⅜
RUSLAND. Obl. bij *Hope en C.*	5	104¾	„	105¼	105
„ „ „ 1828/29	5	104¼	„	¾	104½
„ „ Amst. 1831	5	93½	„	94	93¾
„ leen. 1840	4	85¼	„	¾	85½
„ inschr. *Stieglitz*	4	83	„	84	
„ „ grootb.	6		„		
„ Certific.	6		„		
„ Neg. Hamburg	5		„		
POLEN. Aand. 1829 *f* 300:—			„		
„ „ 1835 „ 500:—		141¾	„	143	142½
„ Oblig.	4		„		
PORTUGAL. Neg. Londen.	3	32¾	„	33¼	33
„ „ „	4	34¼	„	½	34 5/16
„ Binnenl.	5		„		
SPANJE. Neg. Londen 1834	5	12	„	¼	12 3/16
„ „ onbep. St.	5	12	„	¼	12 3/16
„ Coupons		7¼	„	¾	
„ Neg. Londen 1842	3	35¼	„	½	
„ Binnenl. Schuld	3	26½	„	27	26 13/16
OOSTENRIJK. Ween. Bank *Goll*	5		„		
„ „ „ „	4	71¾	„	72	71⅞
„ Metal.	5	82¾	„	83¾	83⅜
„ „ Neg. Lond.	5				
„ „	2½	43	„	½	43 3/16
NIEUW GRENADA. Neg. Lond.	1¼		„		
VENEZUELA. Neg. Londen	2½		„		
MEXICO. Neg. Londen	5	24½	„	25¼	24 15/16
LOUISIANA bij *Hope en C.*	5		„		
Geld op Beleening		3	„		
dito op Prolongatie		3½	„		

Belgie neg. bij *Rothschild* 45 13/16. Spanje oblig. uitgest. schuld 3¼. Brazilie neg. 1824, 87¼; dito 1843, 85¼; dito geldl. 1824, van £ 200 5 pc. 84½. Peru 52. Ecuador 3 1/16.

De markt zoowel in binnen- als in buitenlandsche fondsen was heden iets flaauwer gestemd. Aandeelen Rijnspoorweg merkelijk lager te verkrijgen. N. metalliek 87¼, 88, 87⅝. *Fransche fondsen met tamelijk levendigen handel.*

MADRID, 8 November. De 5 pc. 11¼; 3 pc. 27½ à 9/16.

WEENEN, 11 November (Zondag). De 5 pc. Metall. 93⅞ à 94.

BERLIJN, 13 November. Polen 80½. De 3½ pc. Schuldbr. 88¾.

FRANKFORT, 13 November. De 5 pc. Metall. 87¼; dito 2½ pc. 44¾. De 2½ pc. Ned. 53½. De 3 pc. Spaansche binnenl. 26⅞.

LONDEN, 13 November. De 3 pc. gecons. resc. 93 à 93½. Spanje 16½ à ¾, en 34⅝ à ⅞. Brazilie 82 à 84. Portugal 33 à 34. Peru 52 à 53. Grenada 16½ à 17. Nederl. 53¼ à ¾.

PARIJS, 13 November. De 5 pc. cont. 89,60; ult 89,70. De 3 pc. cont. 56,75; ult. 56,80. Bank-actien 2345. Rome 82½. De 3 pc. Spaansche binnenl. 27½.

ANTWERPEN, 14 November. De 5 pc. Spanje 12; 3 pc. binnenl. 26 à 15/16. De 5 pc. Belgie 95¼; dito 2½ pc. 48½.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 13 November. De markt was vrij belangrijk, doch de prijzen gedrukt; n. *tarwe* tot vorige prijzen met geringen handel; jarige stil; 123, 127 p. jar. roode *f* 6,40, *f* 6,45 à *f* 6,90; 123, 127 p. n. roode *f* 5,70, *f* 6,10 à *f* 6,60; 120, 123 p. n. witte *f* 5,60 à *f* 6,50. *Rogge* zeer flaauw; oude als voren, nieuwe 5 c. lager; 116, 123 p. jarige *f* 3,40 à *f* 4; 116, 123 p. n. *f* 3,30 à *f* 3,90. *Boekweit* minder gevraagd; 110, 116 p. grijze zand *f* 3,65 à *f* 4,30; 110, 116 p. zw. dito *f* 3,50 à *f* 4,15; 110, 113 p. veen *f* 3,35 à *f* 3,65. *Garst* in alle soorten iets lager; 96 à 99 p. winter *f* 2,85 à *f* 3,05; 99 à 103 p. zomer *f* 2,80 à *f* 3,05; 107, 110 p. knobbe *f* 3,20 à *f* 3,45. *Haver* ruim aangevoerd, doch niet zeer gevraagd; 82 à 89 p. dikke br. *f* 2,50 à *f* 2,95; 68 à 75 p. witte voer *f* 2,05 à *f* 2,25; 72 à 78 p. zw. voer *f* 2,05 à *f* 2,25. *Boonen* wel te plaatsen; paarden- *f* 3,75 à *f* 4,20; duiven- *f* 4,50 à *f* 5. *Gort* stil; grove *f* 5,25 à *f* 5,50; puike *f* 5,75 à *f* 6,25; parel, de 100 n. p., *f* 7,50 à 4,50. *Koolzaad;* oostvr. *f* 12,75; *zomerzaad f* 9 à *f* 10,50. Geel *mosterdzaad f* 5 à *f* 8. — *Boter f* 19 à *f* 22.

SNEEK, 13 November. *Boter f* 34,50. *Kaas f* 14 à *f* 16,50.

DELFT, 15 November. *Boter f* 37 à *f* 43.

ROTTERDAM, 14 November. Ter voorziening in de vacature, die door het overlijden van den wel-eerw. zeer gel. heer *J. G. E. P. Fortmeijer* is ontstaan, is maandag laatstleden, door den grooten kerkeraad der Evangelisch Luthersche gemeente alhier, met algemeene stemmen tot herder en leeraar beroepen de wel-eerw. zeer gel. heer ALBERTUS JOHANNES SCHRöDER, predikant te Arnhem.

*** Getrouwd:

G. LENSVELT,
Weduwenaar, van *'s Gravenhage*, met
W. G. NICOLA.

DELFT, 14 November 1849.
Eenige en algemeene kennisgeving.

*** Getrouwd:

AMSTERDAM, 15 November 1849.
W. O. KERKHOVEN,
met
C. E. H. BOSSCHA.

*** Getrouwd:

MAASTRICHT, 16 November 1849.
H. F. K. VAN OVERVELDT,
2e Luitenant 7e Reg. Inf., en
J. C. C. CECIL.

*** KAMPEN, 10 November 1849. Heden beviel voorspoedig van een' ZOON *E. KRIEGER*, geliefde Echtgenoote van Dr. A. L. GASTMANN, Conr.

*** Heden beviel, door Gods goedheid, zeer voorspoedig van eenen welgeschapen ZOON *JOHANNA WILHELMINA DIEPERINK*, hartelijk geliefde Echtgenoote van R. L. SCHOLTEN.
AMSTERDAM, 11 November 1849.

*** Heden verloste zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER *A. M. FOLKERS*, Echtgenoot van J. C. SEPP.
BEUSICHEM, den 12den November 1849.

*** Den 10den dezer is ontijdig van een' ZOON bevallen *CATHARINA DOUWES DEKKER*, Echtgenote van CORNELIS ABRAHAMSZ JUNIOR. Het Kindje is heden overleden.
AMSTERDAM, 12 November 1849.

*** Op den 9den November 1849 is, in den ouderdom van 69 jaren, overleden, te LEUR, Vrouwe J. P. VERWILGHEN, Wed. van wijlen den Edel-Achtbaren Heer *P. A. Nolson*. P. L. NOLSON.
Eenige kennisgeving.

*** TWELLO, den 9den November 1849. Heden overleed alhier, na eene langdurige ongesteldheid, in den ouderdom van ruim 19 jaren, HENDRIK MARIUS EMILIUS VAN WELDEREN Baron RENGERS.
Eenige kennisgeving.

*** OLDENZAAL, 10 November 1849. Heden overleed alhier, in den ouderdom van bijna twee en tachtig jaren, Vrouwe ALIDA PHILIPPINA ZEHENDER, Weduwe wijlen den Wel-Eerwaarden Zeer-Geleerden Heer *Carel Lodewijk Traus*, in leven Predikant der Hervormde Gemeenten van *Kuik en Beers*, diep betreurd door hare Kinderen, Behuwd- en Klein-Kinderen.
Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed onze hooggeachte Boeder en Behuwd-Broeder, de Heer GEORGE HERMAN CREMERS, in den ouderdom van 53 jaren, diep betreurd door alle zijne Betrekkingen.

AMSTERDAM, 10 November 1849.
E. VAN DEN ABEELEN,
Wed. *J. D. Cremers.*
H. JANSEN.
M. C. JANSEN,
CREMERS.

NB. De Affaire zal, onder behoorlijk toezigt, op dezelfde wijze worden gecontinueerd.

*** Heden overleed, ten Huize van den Heer *J. R. Bastiaan*, te *Deventer*, onze zeer beminde Zuster, Behuwd-Zuster en Tante, Mejufvr. DERKJE WIJERS, in den ouderdom van ruim 63 jaren. A. G. WIJERS,
ZUTPHEN, 12 November 1849. *uit aller naam.*

*** Heden morgen overleed mijn geliefde Vader, de Heer C. F. RENDORP, in den ouderdom van circa 84 jaren. C. F. RENDORP.
DORDRECHT, 13 November 1849.
Eenige kennisgeving.

*** BERGEN OP ZOOM, den 14den November 1849. Op den 29sten October 1849 overleed alhier, tot bittere droefheid van mij en mijne Kinderen en na eene allergelukkigste Echtvereeniging van drie en twintig jaren, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot de Heer RUPERTUS WILLEM WIJNMALEN, Directeur van het Postkantoor te Bergen op Zoom, in den ouderdom van 77 jaren. J. P. ELEMANS,
Wed. *R. W. Wijnmalen.*

Uithoofde van de buitenlandsche Betrekkingen is deze pas heden geplaatst, terwijl ik Vrienden en Bekenden verzoeke deze algemeene kennisgeving als partikuliere te beschouwen.

*** Heden overleed, in den ouderdom van 71 jaren, de Heer Mr. CORNELIS VOLLENHOVEN, Staatsraad in buitengewone dienst, Raad Adviseur bij het Departement van Binnenlandsche Zaken, Kommandeur der Orde van den Nederlandschen Leeuw.
s' HAGE, 14 November 1849.

*** Alle degenen die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan, de onder het voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarde Boedels en Nalatenschappen van wijlen GERRIT KLOMP, in leven Banketbakker te Monnickendam, en zijne Huisvrouw GARDINA MARGARETHA BRINKERINK, gelieven daarvan opgave of betaling te doen, ten Kantore van den Notaris M. C. MERENS aldaar, vóór den 1sten December e. k.

*** Alle degenen welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan wijlen GERRIT KLAVERWIJDEN, in leven Kastelein te Zegwaart, worden verzocht daarvan, vóór of op den 24sten November 1849, *franco* opgave of betaling te doen, ten Kantore van den Notaris J. MOLENAAR Cz., te Soetermeer.

*** Eene Weduwe, 26 jaren oud, gezond en sterk van gestel, 1 *November* bevallen, zag zich gaarne geplaatst als MIN. Brieven *franco*, Lett. K., bij den Boekhandelaar B. J. BEUNK, te Deventer.

*** *Une DEMOISELLE, de bonne famille, du culte Protestant, parlant parfaitement le Français et l'Anglais, ayant eu l'éducation la plus soignée, désire trouver l'occasion de se placer auprès d'une famille distinguée, indifferente dans qu'elle province, ou bien à la campagne, soit pour la société, ou afin de se charger de la direction et les soins du ménage. On peut offrir les renseignements les plus complets. Pour de plus amples informations, on est prié de s'adresser par lettres affranchies, sous les initiales A. Z., au Libraire H. HöVEKER, Heerengracht, pres du Wolvenstraat, à Amsterdam.*

*** *Une DEMOISELLE protestante, qui s'est occupée depuis 10 ans de l'éducation des enfants, désire se placer en qualité de GOUVERNANTE auprès de jeunes demoiselles. Elle peut enseigner par principes le Français et l'Italien, diriger les études des langues allemande et anglaise et toutes les branches d'une éducation soignée.*
's Adr. pour plus amples informations, par lettres affranchies, au libraire W. J. THIEME, à Zutphen, sous les initiales J. P.

*** De ondergeteekende heeft de eer bekend te maken, dat hij door de Regering der Stad Utrecht is aangesteld geworden als MAKELAAR VAN DEN VRIESSCHEN TURF, in plaats van wijlen den Heer *J. H. Blotkamp*. Dientengevolge zal hij zich belasten met het bevrachten van Schepen, voor het Binnen- en Buitenland, het aankoopen van Puin, Bouwmaterialen, en al hetgeen verder aan dit ambt verbonden kan wezen, en neemt derhalve de vrijheid, zich in het vertrouwen en de bescherming van de begunstigers zijns voorgangers en van alle verdere belanghebbenden zeer beleefdelijk aantebevelen.
Utrecht, 15 November 1849. D. J. E. SIGAL.

*** Wacht u voor Natte en Koude Voeten. Dit is een raad, die alle Geneesheeren geven en die althans in ons Land van het grootste gewigt is.

De SAXISCHE GOMSCHOENEN zijn zonder tegenspraak de doelmatigste, ligtste, gemakkelijkste en warmste Overschoenen, om door natte straten en plassen te waden, zoowel als om ze tegen de koude op reis en anderzins te gebruiken. Ze zijn in alle Mans-, Vrouwen- en Kindergrootten in onderstaande Depôts voorhanden.

Voor het gebruik binnen 's huis is geen Schoeisel zoo aangenaam verwarmend als de VILTSCHOEN, die daarenboven door zijne porositeit eene geregelde transpiratie helpt bevorderen. Geen zoo gemakkelijk en zoo goedkoop, daar thans, door het groote vertier, waarin dit Artikel zich te verheugen heeft, de prijzen daarvan zeer laag gesteld kunnen worden. Zij zijn dus voor iedereen toegankelijk en wij recommanderen ze in het bijzonder aan allen, die veel op Steenen Vloeren en in Koude Vertrekken bezig zijn.

Deze VILTSCHOENEN zijn met Lederen en Vilten Zolen, beide soorten weder met VILT gevoerd, voor Kinderen, Vrouwen en Mannen, in lichte en donkere Kleuren met kleine nette dessins gedrukte en in het effen zwart voorhanden.

Amsterdam, Verkoophuis.
Arnhem, *G. W. Tikkel.*
Alkmaar, *J. Brongers Gz.*
Assen, *H. P. A. v. Gorcum.*
Almelo, *T. J. Gerard.*
Bergen-op-Zoom, *Veraart.*
„ „ „ *D. Pouwels.*
's Bosch, *F. L. Welsch.*
Breda, Wed. *Wiercx Folla.*
Deventer, *B. H. Tikkel.*
Delft, *J. T. Wagner.*
Dokkum, *J. G. Preller.*
Dordrecht, *J. Veth Jr.*
Doetinchem, *W. J. Raadgeep.*
Groningen, *G. Copinga.*
„ *J. F. Otté.*
Goes, *J. Bouwens.*
Gorinchem, *H. Bodery.*
„ *P. J. Davyt.*
Gouda, *A. Goedraad.*
's Hage, *Sack en Comp.*
Haarlem, Wed. *de Lange en v. Ek.*
„ *J. Larsen.*
Harlingen, *L. P. Mirande Pz.*
Harderwijk, Wed. *G. Tijhoff.*
Heerenveen, Gebr. *Padberg & C°.*
Hoorn, *L. B. Ruttenberg.*
Kampen, Jufvr. *M. Vooght.*
Leyden, *A. Dirks.*
Leeuwarden, *A. Steingrover.*
„ *J. Reekers.*
Maastricht, *G. Schellings.*
Middelburg, *J. C. Kries.*
Meppel, *J. Theunissen.*
„ *H. Geerligs.*
Nijmegen, Gebr. *Swemmelaar.*
„ *A. Heystek.*
Nieuwe-Diep, *T. Groen.*
Nijkerk, *K. v. Ooijen.*
Pekel-A, Gebr. *Polak.*
Roermond, *J. J. Romen.*
Rotterdam, *J. A. Klinger en C°.*
Schiedam, Jufvr. *A. B. Roepius.*
Tiel, *L. Ulfelder.*
Utrecht, *Ferd. Meijer.*
Vlissingen, *L. F. v. Hilst.*
„ *A. M. Kalbfleisch.*
Veendam, *S. Savenije.*
Weesp, Gez. *de Klerk.*
Wageningen, *W. J. Tibout.*
Winschoten, *G. Wasmann.*
Wijk bij Duurstede, Wed. *C. Zorn.*
Zierikzee, *F. Slaat.*
Zutphen, *J. H. A. Wansleven.*
„ *IJ. D. Ulderink.*
Zwolle, *W. Ulderink Jr.*
„ *A. A. v. d. Kolk.*
(16/11 49.)

*** Voor een Jong Mensch van goed zedelijk gedrag en eene beschaafde opvoeding, doch van een zwaarmoedig gestel, verlangt men in de Provincie Gelderland of Utrecht, INWONING en VERZORGING in eene stille Huishouding, van de Protestantsche Godsdienst en goede zeden, waarvan de Heer des huizes weinig werkzaamheden heeft, en daardoor de gelegenheid bestaat, genoemd Jong Mensch te kunnen bezig houden, tot gezelschap te verstrekken en zich dus geheel en al daaraan te kunnen toewijden. Met *gefrankeerde* Brieven, onder Letter B., gelieve men opgave te doen, met de noodige inlichtingen, bij J. H. en G. VAN HETEREN, Boekverkoopers te Amsterdam.

*** PUBLIEKE VERKOOPING
OP HET EILAND *TEXEL*.

ZUNDERDORP & Co., Scheepsmakelaars te Texel, als daartoe behoorlijk gemagtigd, zijn van meening, door het ministerie van den Notaris M^r. W. BOK, op Dingsdag den 20sten November 1849, 's morgens 11 ure, op de Haven beoosten het Oude Schild, publiek te verkoopen: De navolgende TUIGAGIE, afkomstig van het in de Eijerlandsche Gronden gestrande Noordsche Brikschip *Fadrenes Minde*, gevoerd geweest door Kap^t. J. ANDERSON, te weten:

2 zware en 1 Werp-Anker, 2 Kabelkettingen, 3 Trossen, 15 (deels nieuwe) Zeilen, gekapt Want, Stag, loopend Touw, Masten, Rondhouten, Sloep, enz.;

En des namiddags ten 6 ure, in het Logement *De zeven Provincien*: De geborgene LADING, bestaande in p. m. 600 stuks Noordsche Maatsbalken, lang van 4 El 3 Palm tot 7 El 4 Palm. Alle welke Goederen op de Haven van Texel, zeer geschikt tot vervoer, zijn liggende. Nadere informatiën, op *franco* aanvrage, te bekomen bij de Makelaars J. ZUNDERDORP en W. J. H. BOK, te Texel.

*** Op Zaturdag den 1sten December 1849, des namiddags ten een ure, zal men aan *het Lokaal van Verkoopingen* binnen Utrecht, achter St. Pieter, publiek verkoopen:

N°. 1. Vier Bunders, 43 Roeden, 40 Ellen WEI-, BOUW-, BOOMGAARD- en BOSCHLAND, onder Williscop.

N°. 2. Zes Bunders, 37 Roeden, 80 Ellen WEI- en BOSCHLAND, onder Williscop.

N°. 3. Een Bunder, 74 Roeden, 60 Ellen HOOILAND, op Blokland, onder Williscop.

Te aanvaarden 1 Januarij 1850.

Breeder bij Biljetten en nader onderrigt ten Kantore van de Notarissen STEVENS en BUSKES, te Utrecht.

*** OPENBARE VERKOOPING.

De Notaris A. N. MOLENAAR, residerende te Noord-Waddinxveen, als lasthebbende van zijne Principale, is van meening om op Vrijdag den 23sten November 1849 te veilen en acht dagen later te verkoopen, beide des voormiddags ten 10 ure, in *het Raadhuis* der Gemeente Noord-Waddinxveen:

1°. Een WIND-PAPIERMOLEN, genaamd *„HET EERSTE FORTUIN"*, met twee Bakken, twee Hang- of Drooghuizen, Pakkamer en Pakhuis; voorts de daaraan verheelde MOLENAARSWONING, met de SCHUUR; alles met ERVEN, allergeschiktst tot de uitoefening der Papierfabrikagie, gelegen aan de Rivier de Gouwe, aan de Noordkade, onder de Gemeente Noord-Waddinxveen; zijnde die Fabriek aldaar, sedert onheugelijke jaren, met het beste gevolg geëxerceerd.

2°. Eene ARBEIDERSWONING, met SCHUUR en ERVE, staande en gelegen aan de Rivier de Gouwe voornoemd.

3°. Eene ARBEIDERSWONING, met SCHUUR en ERVE, staande en gelegen als voren.

Beide laatste Percelen worden in twee gedeelten bewoond, door de Werklieden van de genoemde Fabriek.

Bij gecombineerden verkoop van de gemelde Percelen bestaat de gelegenheid om de helft van den Koopprijs, tegen den Interest van 4½ ten honderd, als eerst Hypothecair verband, op dezelven gevestigd te houden.

4°. Een hecht en sterk HUIS, waarin roijale Vertrekken, Kelder, Keuken en twee ruime Zolders, met twee PAKHUIZEN en SCHUUR, voor het grootste gedeelte binnen weinige jaren vernieuwd, zeer geschikt tot de uitoefening van een of ander Handelsbedrijf en bovendien alleraangenaamst gelegen aan de Rivier de Gouwe, aan de Noordkade, onder Noord-Waddinxveen, geq. N°. 119; alles met Erven, Bepoting en Beplanting.

5°. De GROND waarop vroeger het Buitengoed genaamd *„het Huis te Noord-Waddinxveen"* heeft gestaan, zijnde een ruim Plein, geheel omringd door een' sterken Muur, zeer nabij de Waddinxveensche Brug, over de Gouwe, gelegen aan die Rivier, onder Noord-Waddinxveen, aan de Noordkade, volgens het Kadaster groot 2 Roeden, 60 Ellen. En

6°. Een HOUTBOSCHJE, waarop vijfjarig Hakhout, gelegen onder Broek c. a., in den Polder *Kort Bloemendaal*, op den Legger van het Kadaster bekend Sectie C, N°. 112, groot 8 Roeden, 50 Ellen.

Al de Percelen kunnen dadelijk na de toewijzing in eigendom en gebruik worden aanvaard, met uitzondering van N°. 4, hetwelk met primo Mei aanstaande of vroeger kan worden in gebruik genomen.

Alles breeder bij te affigeren Biljetten omschreven en inmiddels *Uit de Hand te Koop*.

*** Door S. E. VAN NOOTEN, te Schoonhoven, is *op heden* uitgegeven en verzonden:

Een **derde**, *verbeterde Druk* van

DE OUDEJAARSAVOND.

ERNSTIGE LEKTUUR VOOR DE LAATSTE DAGEN DES JAARS,

DOOR

C. E. VAN KOETSVELD,

PREDIKANT TE 'S GRAVENHAGE.

In gr. 8vo, met een fraai Vignet in Staal. Prijs *f* 3,—.

Onlangs werd mede bij hem uitgegeven:

I. **EEN VIERDE, GOEDKOOPE DRUK**

VAN DE

SCHETSEN UIT DE PASTORY VAN MASTLAND;

Ernst en Luim uit het Leven van den Nederlandschen

DORPSLEERAAR.

In klein formaat. Prijs *f* 1,50.

(Deze druk bevat alles wat over *Mastland* is uitgegeven.)

II. DE BEGRAFENIS.

TWEE LAATSTE SCHETSEN UIT DE PASTORY TE MASTLAND; tot aanvulling van den *eersten*, *tweeden* en *derden* druk afzonderlijk uitgegeven, in gr. 8vo. Prijs 60 Centen.

Nog weinige Exempl. zijn voorhanden van:

III. *C. E. VAN KOETSVELD.* Godsdienstige en Zedelijke Novellen. In gr. 8vo, met een fraai Vignet in Staal. Prijs *f* 3,25.

*** Door S. E. VAN NOOTEN, te *Schoonhoven*, is op heden uitgegeven en verzonden, de

I. ALMANAK VOOR HOLLANDSCHE BLIJGEESTIGEN,

VOOR HET JAAR 1850.

Met Platen. Prijs 60 Centen; in Karton verguld op snede *f* 1,20.

Deze jaargang vooral munt uit in de geestigste stukjes, in poëzij en proza, van vele onzer voornaamste Letterkundigen. Zij bevat 186 bladz. compressen druk, met eene nieuwe Letter. Men zal zich de weinige Centen, aan dit GOEDKOOPE BOEKJE besteed, volstrekt niet beklagen.

II. ALMANAK IN MINIATUUR, VOOR KINDEREN.

Uitgegeven door T. VAN SPALL en P. J. V. DUSSEAU.

VOOR HET JAAR 1850.

Met Plaatjes. Prijs 40 Centen; in Karton 50 Centen; verguld op snede in Koker 80 Centen.

NB. De *zeven* vorige jaargangen zijn te zamen, in Kartonnen Bandjes, te bekomen voor *f* 1,75, in plaats van *f* 3,50.

*** H. A. M. ROELANTS, te Schiedam, zal binnen weinige dagen uitgeven:

EEN NIEUW WERK VAN

C. VAN SCHAICK,

getiteld:

VIJF MAANDEN.

EEN BOEK VOOR TREURIGE ZIELEN.

Voorloopig wordt de aandacht op deze uitgaaf gevestigd; het is de wensch van den Autheur dat dit Boek in ALLER handen komt en daarom zal hetzelve in *Afleveringen* worden verzonden. Een ieder is dus in staat zich dit Werk op eene min-kostbare wijze aanteschaffen.

BIJ HET DOEN DER KEUZE

van te lezene **Tijdschriften** in 1850 worden HH. Directeurs van *Leesgezelschappen* en *Leesbibliotheken* attent gemaakt op het door W. H. VAN HEIJNINGEN, te Utrecht en te Meppel, uitgegeven:

GEHEEL OORSPRONKELIJK TIJDSCHRIFT

NEDERLAND.

Zeker is nimmer in ons Land **EENE ZOO KEURIGE VERZAMELING OORSPRONKELIJKE STUKKEN**, zoo wel in Proza als Poëzy, verschenen.

Geen wonder is het dan ook, dat dit Tijdschrift al spoedig de algemeene aandacht tot zich heeft getrokken en honderden Abonné's de pogingen van Redakteur en Uitgever ondersteunden.

Niet alleen **Koffijhuizen, Societeiten** en **Leesgezelschappen**, maar **ieder beschaafd Nederlander** zij deze onderneming aanbevolen; immers, waar

MEJ. *TOUSSAINT*, Mr. *J. VAN LENNEP*, *H. TOLLENS Cz.*, *B. TER HAAR*

(om van de vele andere met roem bekende Auteurs niet te gewagen) hunne Bijdragen plaatsen, is men zeker iets goeds te hebben.

Men abonneert zich voor *f* 8,00 en ontvangt daarvoor 2 flinke Boekdeelen, of 12 maandelijksche Nummers.

EEN NIEUWE ROMAN

VAN

CHARLES DICKENS,

GETITELD:

LEVENSGESCHIEDENIS, ONDERVINDINGEN, LOTGEVALLEN EN OPMERKINGEN

VAN

DAVID COPPERFIELD, DE JONGE,

VAN HET KRAAIJENHOF TE BLUNDERSTONE.

(DIE HIJ ZELF NOOIT VOORNEMENS IS GEWEEST IN 'T LICHT TE GEVEN.)

De beroemde en met regt gevierde Humorist handhaaft hier volkomen zijn' grooten naam. Terwijl men nu door zijne gevoelvolle beschrijving tot tranen wordt bewogen, weet hij u straks een glimlach af te vergen door zijne nimmer overtroffene geestigheid.

De beste Engelsche Critici noemen dit Werk een meesterstuk, waarin geheel oorspronkelijke Personen figureren en karakters worden aangetroffen, die nog nimmer in een van zijne vroegere werken zijn beschreven.

De opgang die dit werk, door de gunstige beoordeelingen, maakt is zoo groot, dat het getal Koopers in Engeland reeds tot **16000** is gestegen.

Maandelijks verschijnt eene Afl.; het geheel is in 20 Afl. compleet. Even als vroeger is ook dit werk versierd met fraaije Platen; de prijs is **45** cts per Afl.

*** HOUTVEILING op Donderdag den 22sten November 1849, 's morgens 10 ure, in het Bosch *het Terras*, de Sandpoort, onder Velsen, van allerhande soorten, zelden zoo zwaar voorkomend, HAKHOUT, bekwaam tot Werkhout en ander gebruik.

*** De Notaris M^r. J. DE ROO, te Tiel, zal, ingevolge autorisatie van de Arrondissements Regtbank aldaar, namens zijnen principaal, in het openbaar, volgens plaatselijk gebruik, verkoopen:

Een uitstekend goed perceel WEILAND, de *HAMSCHE WAARD* genaamd, gelegen onder Zoelen, bekend bij het Kadaster onder Sectie E, N°s 81, 82 en 83, groot 8 Bunders, 6 Roeden, 10 Ellen.

De inzet zal plaats hebben op Woensdag den 28sten November 1849, in *het Hollandsche Koffijhuis* te Tiel en de toeslag op Woensdag den 12 December daaraanvolgende, in *het Heeren-Logement* aldaar, beide des middags ten 12 ure.

*** Door S. E. VAN NOOTEN, te Schoonhoven, is op heden verzonden, het *elfde* Nommer van het Tijdschrift:

MARIA EN MARTHA

LECTUUR VOOR CHRISTEN VROUWEN EN MOEDERS,

met een *Bijblad* voor Kinderen, genaamd:

MOEDERS-SCHOOT.

Dit Nommer bevat Bijdragen van Mej. *Erica*, *A. Radijs*, *J. J. L. ten Kate*, *S. J. van den Bergh*, *J. P. Heije*, *C. E. van Koetsveld* en *J. Mook*, (Schrijver van *Mina en Betsy*).

De prijs van dit Maandschrift is per Jaargang, compleet *f* 4,80, en zonder het Bijblad *f* 3,60, het laatste afzonderlijk *f* 1,25. Van de vroeger verschenen Jaargangen, uitmakende 10 Deelen, zijn nog Exempl. te bekomen.

*** Bij W. J. THIEME, te Zutphen zijn nog een gering getal Exempl. te bekomen, van

JOHN ROSS,

verhaal van eenen tweeden Zeetogt in de N. Pool Gewesten, ter opsporing eener N. W. Doorvaart, uit het Engelsch vertaald, door ***J. OLIVIER***, 3 Dln. met eene Kaart . . . . . . *f* 6,—

*** Bij J. C. A. SULPKE, te Amsterdam, is uitgegeven en door den Boekhandel verkrijgbaar:

1°. **NIEUWE VERHANDELINGEN** der Eerste Klasse van het *Kon. Ned. Instituut van Wetenschappen, enz.*, 3de Reeks, 1ste Deel, 3de Stuk, waaruit afzonderlijk verkrijgbaar:

F. J. STAMKART, over de beweging eener Balans. . . . . *f* 1,20.

F. A. W. MIQUEL, over de Afrikaansche Vijgen-Boomen. Met 4 Platen . *f* 1,50.

R. LOBATTO, over de zamenstelling en het evenwigt van een stelsel Krachten, werkende op een vast Ligchaam. Met eene Plaat. *f* 1,50.

2°. **A. M. HORNUNG**, de inwendige Ziekte-Processen en derzelver Geneeswijzen, naar het tegenwoordig Physiologisch, Pathologisch en Therapeutisch standpunt ontworpen. Uit het Hoogduitsch vertaald, door **M. J. HERTZVELD** en **G. J. POOL**. 2de Deel. *f* 2,70.

(DE BEIDE DEELEN COMPLEET *f* 5,50.)

3°. **Dr. JAC. MOLESCHOTT**, de Physiologie der Voedingsmiddelen. Volgens FR. TIEDEMANN'S Leer der Voedingsmiddelen naar het tegenwoordig standpunt der Physiologische Scheikunde geheel omgewerkt. *Eerste Stuk* . . . . . *f* 1,80.

(*Het 2de Stuk verschijnt nog voor het einde van dit jaar*).

*** Bij H. TEN BRINK, te Meppel, verschijnt:

KORT BEGRIP

van hetgeen de **Christen** tot **Zaligheid** te weten noodig heeft. Te gebruiken bij de Catechisatiën. Opgesteld door D^r. J. MEIJER, Hervormd Pred. te *Wolvega*. *f* –,20.

TWEEDE DRUK.

En is dezer dagen mede uitgegeven:

VERHALEN

van A. G. RIJKENS, Pred. te *Appelscha*. Post 8°. *f* –,90.

Het Leeskabinet, N°. 11, 1849, zegt hiervan het volgende:

„Deze Verhalen hebben wij gelezen en wij kunnen zeggen met genoegen; zij zijn eenvoudig, hebben eene goede, zedelijke strekking, en zullen zeker aan de meer gevorderde jeugd, waarvoor zij bestemd zijn, als mede aan de Lezers van Volks-Bibliotheeken nuttige en aangename lectuur verschaffen." enz.

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN.